

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60 / ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO / OGLAŠI PO CENIKU / POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150.
 POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

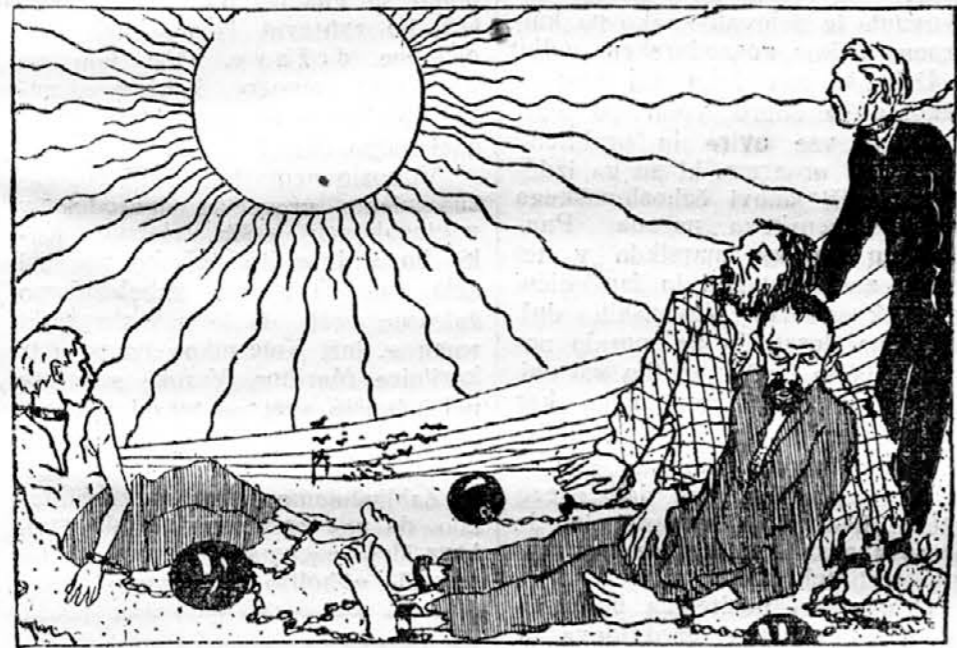
VREDNOSTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI-TISKARNI / ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO / ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVETJO / POŠTINA PLACANA V GOTOVINI / TELEFON ŠTEV. 906.

Orjunaši!

Sprejema bratov Čehoslovakov se udeležimo tudi razpuščenim Orjunaši v civilnih oblekah in z znaki, da pozdravimo reprezentante naših soborcev iz Dobrudže poljan Murmana, Carzana, Kalmaščalana in sotroinov iz avstro-ogrskih temnic

ter internacijskih taborišč. Krat zbiranja obiljavimo pravočasno potom četnih komandirjev in tekačev vsem četnikom!

**Udeležba obvezna za vse!
Zdravo!**

Kdaj? ...

Gospa sveta ...

Gospa sveta v noč odeta
 črna premišljale:
 Kje je četa Srbov vneta
 da jih več ne čuim?

Kje so sinji vsi edini
 matere mi Slave?
 Se dejali: »Bomo dali
 za te bujne glave.

Vražje glave na dno Drave
 bomo pometali
 in iz Krke vode mrke
 veniem piti dali.

Tvoje polje bistra volje
 bomo preleteli.

tebe mati v halli zlati
 z vso našto odeli.

Na prestol na knežji tolpa
 kralja pošadila
 juga bo, na z zvonom s stolpa
 na več svet glasila ...

— Zdaj sem sama sredi brama,
 vse krog mene tuje...
 Od velike boli krične:
 — Me nikdô ne čuie?! —

Glej; Kresovi vžgo se novi
 v Karavankah zlati!
 Čut glasova kakor grome:
 »Tu smo, tu smo mati!
 Radivoi Peterlin-Petruška.

V sedmo leto robovanja.

Preko zelenih travnikov in belih cesta Korotana veieo prvi mrzli severni vetrovi in naznanjajo, da prihajajo dnevi umiranja in grenke tegobe prepolni spomini mrtvih in pričakovanja Velikega dne Odrešenja. Z njimi legajo na nusta polja jesenske megle in pokrivalo ves ta prelepi Rož in prečno Podluno, ki ne more pozabiti dne, ko so se izpod Pece usidali osvobodivci zato, da so pozneje v lajih nad Sinčovasio umirali in

trvali krvave rože iz katerih cvete prečudežni cvet Svobode. Preko Karavank so odletale zadnje lastavice in z njimi poslednji up, da še to leto zasije solnce Odrešenja nad mrzlimi meglami in za črno konenastimi oblaki, ki teže zemljo od Šmohorja, Brnce preko Zadnjice, Vrbske pravljice, Žihpoljskih klanec, Boroveli, Pliberka, Velikovskih znamenj padlih pa tja do spomenika onega, ki stoji na mrtvi straži in čaka dne, ko pride s sv-

imi hladno Zilo pit in imačevat z brati posejanimi po šentjakobskem, rožeškem in vseh tistih mirogovih, kjer stoje črni križci z napisom: »Tu počiva jugoslovanski vojak in čaka dne...«

10. oktober 1920. Kakor krvava rana goriš na dušah nas vseh ki smo tiste dni upali, verovali in doživljali razočaranje ki mu je bil Rapallo samo logična konsekvencia. Sedmo leto ieči narod za Karavankami in čaka odrešenja iz sužnosti v katero so ga zavedli oni, ki so mu obljubljali in zagotavljali, da ga popeljejo v obhuljeno deželo.

V sedmo leto prehala čas babilonske sužnosti! Šest let je preteklo že od dne odkar so izgnali našo besedo iz cerkev, šol, uradov in javnosti ter jo pregnali v gozd in vas, da se stiska neboljena vsa pod slamnato streho in pričakuje kot Trnulčica svojega viteza, da jo obudi in povede na prestol in pred Kneza na Gosposvetško polje. V sedmo leto se zastoni ozira preko zlonosnih Karavank koroška slovenska matka, da se povrne deca ki je bila izgnana iz rodne grude v tistih črnih dneh, ko so zagospodovali nad Poljano zopet odpadniki in Judež Iškarioti. Čuva zemljo in brani hišo ter pričakuje povratka sinov, da jo sprejmejo neoskrunjeno in domačo, kakor je bila tisti hip, ko so poslednjič rezali v globoko pluz in jo prepustili v varstvo neki katere zvestoba je kremenitejša od sten Karavank.

Okoli nie pa hrume in rohne oni, ki so prodali za umazan denar materin jezik in izpremenili božjo zemljo v krvavo niivo. Hrume in rohne a v srcu jih je strah in v očeh gori mrzlično pričakovanje neizbežne obsodbe ter kazni ki leži v zraku kot kletev izdanih pokoljen. Usta so jim polna ošabnih zmagovitih slavospevov in vazalske udanosti maksimi njihovih gospodarijev: »Kärnten bleib ungeteilt!« Duše pa jim trepete v neznanj grozi pred onim kar bo moralo priti, ker je tako usoieno.

Prišlo bo! V to veruje baš v sedmo leto sužnosti, bolj nego kdaj doslej sleherni od onih štiri-

naistih tisoč zvestih, ki so razumeli klic zemlje starih pokoljen in zavpodi porajajoče se bodočnosti Z njimi pa tudi novi desetisoči zablanih in zaslepljenih ki jim je ieča vtisnila sramotno žalostni žig rob-skih duš, ki danes izpregledujejo v spoznanju, da niso niti kron niti voda in da je njih mesto med zavrženi.

S temi štirinastitisoč srci da zajedno veruje v veliko ura na milione src tostran Karavank, ki niso daleko dovoli strme in visoke da bi ločile od nas kri naše krvi. Od Gosposvetškega zvonika pa do Gračanice nas je ujednila luubezen do te zemlje v enotno maso, ki zajedno ljubi in sovraži, trpi ter se raduje. In to je najgotovješi porok, da noč, ki je legla nad to ubogo korotansko grudo in se počasi zaveda v ta mala sela ne bo zemlji v nogubo, nego samo v počitek.

Naiboli goreče na veruje v prebujenje in povelečanje Gosposvetške taine razuščena in nerazpuščena Orjuna ki je s svojim dose-daniim delom dokumentarično dokazala, da ni nista luubezen in skrb za neodrešene onkraj Karavank samo prazna fraza nego cilj in namen za katerega je pripravljena doprinesiti sleherni žrtev. Ta Orjuna ki je postala samo zbor tega svojega dela neznošna skrb oficij-nih in neoficijlnih krogov Koroške, nemošno izjavlja oh šesti obletnici nesrečnega 10. X. 1920., da ne bo mirovala dokler ne bo zaceljena rana, ki je bila vsekana ta dan v živo meso jugoslovanskega naroda in povrnilen poslednji del po nezavednih zapravljenih zibelke zgodovine našega rodu. Jugosloveni ne zahtevamo ničesar tujega in drage volje prepustimo avstrijskim Nemcem da se ujedinito z Nemčijo in si volio v bodoče prosto vero in postave. Zahtevamo pa zajedno s tem da pristanejo i oni enako mirni potem na to da se združi z nami zopet ono, kar je od vekov naše in brez česar je del našega naroda obsekano telo brez udov. A. V.

vse grehe ter ga na to prereducira v zabavo in razvedrilo kuialočih se mas. Višek tega poniževalnega postopanja sma doseeli baš sedaj pod modro seliaško - sporazumaško vlado, v kateri so se zbrali najzagrizenejši sovražniki »gospoškikh« noklicev.

Stališče mirotvorca g. Stjepana Radića napram uradniškemu stanu je dovoli poznano. Sai ta seliaški tribun ni doslej zamudil niti ene prilike da bi ne udrilnil po osvovraznemu uradništvu ki ga je v letih kulminacije svoje moči obetal »popolnoma odpraviti in zatreti«. Kakor se je sicer moral odovedati marsikateri prejšnjih demagoških fraz tako pa sedaj še vedno zadržavljia svobodno in neovirano po uradniškem stanu. Pri tem uživa i podporo drugega kontrahenta sporazuma — radikalov kojih stara tradicija je tudi zabavljanje in sramotne uradnikov; naši je nad 60% vsega državnega uradništva opremilenega z Bajino legitimacijo

V poslednjem času osobito očitajo eksponenti režima uradniškem param, da se porabi 4 milijarde državnega proračuna samo zanje. Drugi še bolj poučeni in pripadajoči gospodom ministrom, na trdijo, da »požro« uradniki kar 5 milijard dinarijev državnega denarja. Te silne številke in način njihovega demagoškega vznášanja globoko vplivajo na široke mase naroda, ki niso o stvari točno informirane.

Prvič je velika laž: da se porabi 5 milijard, ker je predvideno 7201, 3 milijarde kreditov za uradniške plače. Da je temu tako, ve zadnji finančni služitelj v najbolj zapuščeni vasi pri Piškopeni, ki bolje pozna glavne obrise državnega proračuna nego ekselence seliaški ministri, katerim je enakovredna vsota 3 ali 5 milijard. Drugič pa odpadeti na resnične uradniške plače približno 2 milijardi, dočim je 1 milijarda potržena na račun draginskih doklad in prispevkov za družinske člane ki jih seveda ne moremo prštevat med državne uradnike.

Kolikor smo informirani bo vsota namenjena uradniškim plačam v novem budžetu še povišana navzlic številnim redukcijam in štedljivim akcijam. S tem bo protipuradniško orožje seliaških tribunov še bolj okrepljeno, da bodo lažje spenili narod e finciranim uradniškim izsesovanjem medtem ko so v resnici v nemali meri ravno oni tišti, ki sprejemajo za brezdelje desetisočdinarske nagrade in plače ter se vozijo s posebnimi vlaki.

Pri sestavi novega proračuna za leto 1927/28, nameravaio namreč naprtiti posameznim resorom poleg že obstoječih uradniških plač in prispevkov za družinske člane

A. K.:

Uradniška para.

(Uradniki »požro« 5 milijard dinarijev.)

Neizpodbitna resnica je da se v tej zemlji uradništvu še ni nikdar dobro godilo in da je navzlic temu, da tvori mozek države vedno in vselej zastavljeno v zadnji vrsto med invalidi in borci za ujedinitenje in Jugoslavijo. Gotovo je tudi da

ni bilo nikdar čuti s strani kateregakoli sloja toliko obunnih krikov in prošenj za pomoč, kakor iz uradniškega, Uradniški stan je oni, ki mora prenašati gorje in bolešt za vse ter služiti vsakteri vladi za grešnega kozla na katerega naprti

LISTEK.

Molitev.

(Iz četovanja.)

(Konec.)

Voivoda pristopi k naimlašim ves raznežen in blagih kretem ter odvoji te novice, ki bodo še čez noč krščeni z ognienim krstom, če ne mogoče celo z lastno krvjo.

Počasnih korakov stopa k mi-zici z orožjem iguman. V blesku drhtečega plamena se mu svetlijo oči, kot da bi bile steklene. V roki nosi zeleno veico, ki jo pomaka v blagoslovljeno vodo in z njo v podobni križi blagoslavlja in škropi četnike z orožjem. Nato odpre stari srebrom okovani evanĝelii in v zamet iz njega na koščku papirja napisano komitsko zakletev.

Deset mladih mišičastih rok v istem hipu dvigne kvišku troje orstov in deset moških glasov zaori preko tesne cerkvice.

»Kuncem se Bogom živim!«

V zvoniku je zopet zaškrinhalo in zaprasketalo, ko se je zranil zvon spremljajoč z iznemoglim glasom dolgo in težko četniško zakletev. V polmračni cerkvi pa so plameni sveč nenadoma živahnje zajtrpetali in menihove steklene oči so močneje zažarele.

Stoie tako nepremično in naštevalo težke prisege in še težje dolžnosti, kakor da bi jim padalo naenkrať z duše težko breme vsi složno končajo:

»Tako nam Bog pomagao! Amin!«

Nato počasi pristopajo drug za drugim k svečeniku in mu poljubljajo roko ter stopajo na prosto.

Blagoslovljena Vam, pot, junaki! ključa za njimi starček. Naj Vas varuje anĝeli varuh in mai Vam pomaga Bože!

Postancijo za nekaj časa onod lipa kjer počivajo hitručni in oznoieni kakor da bi prišli v bitko. Na to odbošičev napreli kajždote in predstraže ter se leno naroma podajo počasi na pot. Vsi pa hodijo počasi, opretno in blazed se po

ozko izgaženi poti. Zadnji je voivoda.

»Odšli so z Bogom da bi se le i srečno vrnili!«

Starček je gledal še dolgo za njimi in mislil nanje, četudi so že povsem izginiti v gromovju in zelenju. V mislih pa prešteva vse čete ki jih je že tako spremlil. Srce mu drhti, ko se spomni tolike množice mladih in krepkih ljudi, za katere ve sam Bog, da li so še živi. Misli in se spomni, da so odšli v najobse-nejši maleški bredel iz katerega se ni še vrnila niti ena četa. Počasi lega pri misli na to težka tuza na nixevovo dušo in strašna slutnja ga tira: ita zakliče diaku na ponovno zavzvonit obredni in da znova vžge sveče, da bo še enkrat pomolil za njihove duše.

In zopet zaplapolalo plameni voščeni svet v mračni cerkvi in zadilo kadilo ter mira. Ponovno začare menihove oči, ko ma dolge molitve in zanosno peva slavilno pesem:

»Hvalite Gospoda nebes...«

A. S.:

Krvavi Reški dnevi ...

Spopadi med Francozi in Italijani na Reki leta 1918.

Čitajoč članke v »Orjuni« o zbližanju Francozov in Nemcev ter o nerazpoloženju Francozov napram Italijanom se spominjam krvavih dogodkov, ki so se odigrali v mesecu decembru leta 1918, med italijanskimi in francoskimi odredi Medzavezniških trup na Reki. Te trupe so tvorile oddeljenja ameriških, francoskih, angleških in italijanskih čet. Naloga jim je bila čuvati red in mir v okupirani Reki do nadaljnjih medzavezniških ukrepov. Vojaštvo teh čet je bilo mirno in vzorno disciplinirano. Izjema so bili samo Italijani, ki so neprestano izživali navaljevali na posameznike in se zadirkovali v njihovo preobintnost v slehernega človeka ki ni imel z njimi v vseitalijanski roz-

V sredi meseca decembra leta 1918, je pričelo na nedeljo popoldan nenadoma pokati v ulici pri

kolodvoru. Razvilo se je močno puškarienje, v katerem so navalili italijanski vojniki na francoske vojnike in jih par lažje in težje ranili.

Bila pa je to šele ouvertura. V Barošu so imeli namreč Francozi veliko zalogo živil v nekem ekladišču, ki je bilo do vrha napolnjeno z vazoni moke, riža, sladkorja, masti itd. Skladišče je čuval odred francoske kolonialne vojske sestavljen iz »Anamitov«. Po gorenem napadu pri kolodvoru je sedlo večje število Italijanov na avtomobile ter se odpeljalo v Baroš kjer so poskakali pred francoskim živilskim skladiščem na tla in se postrojili v strelce. Istočasno so pričeli brez predhodnega opozorila streljati na Anamite. Ti niso odgovarjali in so se pred premočjo umaknili v notranost skladišča, hoteči izbežniti krvoprelitje in se očitavali pred italijanskimi krogljami. Italijani pa se s tem umikom niso zadovoljili, nego so udri za njimi ter pričeli streljati skozi razbita okna v notranost skladišča, kamor so nato tudi udri in nobili vso anamitsko moštvo.

še vse upokojuje. Na ta način bo seveda potem mogoče to, da bodo temeljitih redukcijah kolih žrtov bo večina državnega uradništva, ostala v proračunu postavka za uradniško plačo še vedno nezmanišana ker bodo iz nje vzdržali družinski člani in upokojeanci.

Ne vemo sicer kako bo sprejelo uradništvo ta novi maneuver seljaških prijateljev, ki pripravljajo tudi 30% znižanje draginskih doklad. Poznavajoč njegovo dosedanje ponašanje, skoro lahko trdno

pričakuje, da bo i to pot udano poročilo to novo in še marsikatero nilulo, dokler ne bo sestradano in razčapano čisto klonilo ter se oprilelo nauka večine beozraskih kolegov, da v vstop v državno službo na novo odpremljena in otvorjena trgovina, v kateri je treba potem pač znati zaraditi. Kako bodo v tem slučaju izgedali naši uradi in kolike bodo obresti koristi, ki ali danes vleče država na račun sestradanega staleža državnih uradnikov na tudi ni težko predvidovati.

bivati Slovani v kompaktni in pretožni večini.

Imena kraljev in prekrstiti. Slovanska krsna imena niso več pripuščena. Sai je ravno te dni bilo uvedeno odpuščno postopanje profi nekemu sodnemu uradniku samo radi tega, ker je krsil svojo sina za Dušana. Kai bodo rekli k temu razne italijanske in fašistovske korifeje, ki slišijo na ime Mrachi (Mrak), ki je vodja nuliskega fašiz-

ma, ali Suvich (Suvic), ki je bil med Soloni, ki so imeli spremljeni ustavo Italije, ali komendantor Coeanciz (Kociančič), ki nosi bandero pri vsaki nacionalni procesiji, ali reški voditelj Host ali videmski senator Leicht? In končno jugoslovanski narod onkraj meja ki vidi zopet v tem poslednjem činu nasilnih tiranov, nov dokaz žalostnega in tužnega življenja zarobljenih, ki je v bistvu težil od nazle smrti? Ali bo res molčala na vse to?

staležem delovnih moči. Glavni učinek pa je razviden iz visokega števila prevoženih kilometrov, ki je najvišje od prevrata sem.

Poleg teh trenutno dobrih učinkov se je poskrbelo tudi še za primerni inženirski naraščai. Sprejelo se je v službo kar sedem domačinov inženirjev, vsekako najvišja tozadevna postavka v naše dobro od prevrata sem. Tozadevni učinek na gospodarskem polju se bo videl šele čez dve ali tri leta.

To so menda najglavnejši učinki iz dobe jugoslovskega demokratskega režima pri Lublanski direkciji. Vsekako pozitivno delo za napredek našega narodnega gospodarstva.

Malo rečemo še približno to, da smo Oriunasi temeljito podprli to delo in da se nisimo strašili potrebnih žrtv od strani našega članstva.

Sodelovali smo že marsikje in bomo še vnaprel povsod, kjer koli bo zahteval interes naše nacionalne države. Pri tem ne vprašamo mnogo, kakšne strankarske barve so posamezni sicer nacionalno čuteči ljudje.

V poslovnem letu 1925/26, znanemu precejšen napredek v nacionalizaciji naših železnic. Kako bo v letu 1926/27, bo pokazal šele čas. Trenotno zabeležujemo žalostno vest, da je naš slovanski rojak g. inž. Kolesnik na potu iz kurilnice Maribor. Vzrok: sekature naskrtnih vrst od strani tuierodcev. Žal, da smo izvedeli prepozno za ta slučaj.

Zaključujemo tokrat s konstatacijo, da nas zagrizeno strankarstvo brez širše nacionalne zavesti ne bo povedlo v boljšo bodočnost.

10. X. 1920 — 10. X. 1926.

Tužni spomini! 15.000 ljudi, ki so se izjavili za Jugoslavijo, že 6 let teči pod tuim iarnom. Zavedne koroške matke, ki so na dan plebiscita z radostjo pričakovale zmage da bodo isen svojeja življenja preživele pod svobodnim solncem Jugoslavije, plakajoč gledajo potučenjave svojih sinov in vnukov ter legaio v grob ljubljene domače grude, da tam počakajo Vstajenja in vrnitve korotanskega vojvode na prestol pod Krnskimi gradom ki bo zopet zbral starejšine in narod na Gosposvetskem polju! Lepi, a sedaj žalostni so spomini, ko je človek gledal pred in na dan plebiscita naše stare koroške matke in dede v Velikovcu Doberlvasi. Sinčivasi, Kozianu, Žitarvasi, Rebrcah itd. kako so poleg svojeja dela na polju vedno še imeli čas zbiranja, navduševanja in agitacije. Drugi pa so v dvornih in trepetu čakali usodnega dne boječ na teja, kar se je v resnici zgodilo. Na dan plebiscita okrog 10. ure sem v Sinčivasi vprašal znanca narodnega žuonika K., kai misli o izidu. Imenoval je 48 do 50% glasov za nas in še to ni sigurno. Jasno je bilo tedaj, da smo nekateri mlajši iz Maribora hoteli z incidentom preprečiti nadaljevanje plebiscita. Toda teja nam sta-

rejši niso dovolili. Dobro ce še spominjam, kako se je italijanski delegat plebiscitne komisija vozaril in posecal oborožene nemške banda in jim dovoljeval svobodno razširati ter metati iz avtomobilov propagandna letaka, nas pa je ustavljal in šikaniral! Morda nam vsaj danes daio — oni, ki so nas takrat ustavljali z vročekrvneži — prav! Kdor je takrat videl delo italijanskega delegata v komisiji, ta mora biti pač zelo omeien ali na hudoben da veruje v priateištvo machiavelistov. Danes nam vsa predavanja o izgubi Koroške ne pomagajo dosti. Naša dolžnost je le, da storimo vse — zlasti pa dolžnost merodajnih činiteljev — kar je mogoče, da se uresničijo besede našega delegata pri plebiscitni komisiji: »Jugoslavija ne bo pozabila, da je za njo glasovalo 15.000 zavednih koroških Slovencev.« Mi tudi trdno upamo, da bo današnje partizane odnesel val lastnih viharjev in bo narod obračunal z njimi!

Takrat se povrne na Gosposvetsko polje naš vojvoda z zvezdo in žezlom in takrat bo zasijalo solnce svobode tudi naši žibelki — sedaj tužnemu Korotanu!

I. I. B.

Poitalijančevanje slovan. priimkov.

Ni še preteklo leto dni odkar je italijanska vlada izdala odlok — zakon, ki se je kmalu na to spremenil v zakon, s katerim si prisvaia pravico izpremeniti vse priimke, ki se nje zdi dovolji italijanski, v italijansko obliko. Ne gre namreč pri tem zato kar delajo že od okupacije sem vse višje in nižje oblasti, da namreč pišejo priimke v italijansko ortografijo, n. pr. Kozilič Cosulich ali slično, ne, novi zakon daje prefektu pravico, da samovoljno izpremeni docela priimek, n. pr. Goričana v Goriziano in Hrovata v Croato Kovača v Fabbro in slično. Tozadevna izprememba priimka se izvrši s prefektovim odlokom. Prizadeži dobilo obvestilo in ako se ne drži strogo novega priimka jih zadene globa od 500 do 5000 Lir.

Prvotno je izgledalo kakor da se je vlada vendarle zavedala gorostastnosti novega zakona. Toda zmotilo so se vsi, ki so tako mislili. Pred kratkim je izšel odlok, ki vsebuje izvršilni pravilnik k temu zakonu.

Zakon je po svojem besedilu veljaven za Tirolsko, toda poseben člen pravi, da se sme kraljev odlok raztegniti tudi na druge pokrajine.

In ta razlika med Tirolsko in Primorsko ne daje miru tržaškemu »Piccolu«. Že tedaj ko je izšel pra-

vilnik, je zahteval, naj se raztegne zakon tudi na Julijsko Benečijo. V sobotni številki pa se je povrnil k temu vprašanju ponovno v zelo obsežnem članku pod naslovom »Reaktifikacija priimkov.« Tam ponavlja predvsem staro nesem o slovanskih duhovnikih ki so sprejeli rimljanska in italijanska imena v slovanska. Da daie članku nekaj znanstven značaj, se baha s svojim očitno dokaj plitvim znanjem o hrvatskem in slovenskem pravopisu. Seveda pride tako do zaključka, da morajo vsi občinski uradi zopet spremeniti vse priimke v italijansko obliko, tako Kukanio v Cuccagna, Starca v Starza, Cotiča v Zotticha in slično. Enak ukaz naj gre na vse javne urade in na šole, italijanski pravopis naj bo obvezen.

Potem pa zahteva naj se gori omenjeni zakon raztegne tudi na Primorsko. Le tako bodo pravi pisateli, izginili razni Latinihi, Foransarichi, Adreancicht in drugi.

Predlog je padel. Razpoloženje med Italijani je ustvarjeno, manika samo še sklep kakega fašistovskega združenja ali mnenje kakega fašistovskega komisaria ki je šele večerai prišel v Trst in tedaj prvič izvedel, da eksistira Slovenci, pa sledi gotovo blagoslov vlade. Kraljevi odlok bo dočel, da se raztegne zakon tudi na pokrajine, kjer

iateli done Grazioli, sorozga generalissima, Francesca Saveria Graziolija, komandanta vseh medzavezniških čet na Reki.

O napadu je bila uvedena preiskava. Prinesla pa ni nikakega osvetljenja o tej lunaški akciji Italijanov, ki so se po njej vedno bolj oblastno kotatili in šopirili po Reki, dokler niso bile polagoma odklopicane vse zavezniške čete in prepuščena Reka d'Annunzijevim arditom na milost in nemilost.

Pred odhodom poslednjega oddelka so Francozi ponudili za minimalno ceno Jugoslaviji vse še preostale zaloge živil v Barosu. Ponudba ni bila sprejeta, ker je v tistih časih Jugoslavija nakupovala steznike in mesnitv fizol in prepuščila mirne duše Italijanom, da so kupili na pol zaostani vse omenjene zaloge kolih, robn so morali pozneje Jugosloveni iz laških rok kupovati po štirikrat višji cen.

OB PRIHODU BRATOV ČEHOSLOVAKOV.

Zvestoba za zvestobo.

Orjuna si je postavila za cilj preiti preko jugoslovenstva k velikemu in mogočnemu Slovanstvu obsegajočemu teritorij med Jadranom in Ohotskim morjem. Kakor je ta čas posvetila vse svoje neizčrpane energije za popolno ustvarjenje integralnega Jugoslovenstva, tako pa spremlja z nezmanišano pozornostjo sleherni korak k zbliznanju med posameznimi slovanskimi narodi. Posebno pa še oni, ki prihaja od nam naimilejših in najdražjih bratov s severa.

S Čehi nas družijo v eno miselnolo celoto vekovne vezi, iz časov velikega kralja Sama preko Otokaria, teja ponosnega borca proti robarskim nagonom prvega Habsburžana, tja do Palackeja in današnjih dni, ko slavi čehoslovaško-jugoslovensko prijateljstvo trumpe po prestolnem Beogradu, carskem Skopliu, kraljevem Zagrebu, divnem Splitu in beli Lubliani.

Največja nesreča in napaka Slovanov je bratska nesloga. Čehoslovaki in Jugosloveni pa so v medsebojnih odnošajih prvi zavrgli za večno to slovansko nesrečo in s skupaj po vseh boljših sveta prelito krvjo položili temelje velike slovanske bodočnosti v znamenju komasiranja narodov v svrhu ocvanja nezavisnosti svobode reda in miru posameznih slovanskih držav. Kajti ni je večje resnice, kakor ta da preži cela trona gladnih in gospodstva želinih ki se jim hoče ponovno vlada, pod posameznimi deli obeh bratskih narodov. Tem veljajo besede, ki so padle ob grobu Neznaneza vojaka na Avali s strani zastopnikov Čehoslovakov: »Svečano obetamo, da hočemo braniti svobodo vašega naroda pred vsakim in ob vsaki priliki. Obetamo, da bomo z vami eno v sreči in nesreči in da bomo zajedno delali za mir in izmirjenje cele Evrope.«

Ni pa bratstvo, ki je s posetom bratske čehoslovaške parlamentarne delegacije Jugoslaviji zopet ne-

primerno poglobljeno samo orožno in stvoriemo radi skupnih nepruhteliev nego tudi duševno in gospodarsko. To bratstvo pa je treba še znatno pojačati in razširiti, da bo obtele vse grane našega življenja in prepoilo ves narod v enotno čustvovanje in delovanje tako na kulturnem, kakor gospodarskem polju.

Delo, ki nas čaka pri tem je težko, ali z dobro voljo bo moči premagati vse ovire in praktično izvesti omi program, ki so ga izdelali najboljši sinovi čehoslovaškega in jugoslovskega naroda. Panslavizem smatra marsikdo v tej zemlji za romantični in fantastični domislek dobrih slovanskih duš. Prihodnja desetletja pa morajo pokazati da se bridko motijo vsi oni, ki vseslovanstvo zametujejo, ker obstoje v niem gotovi determinizmi, kakor v mehaniki, ki govore, da ni mogoče izmenjati določenega poteka historičnih nuimosti in da mora razpasti vse, kar se ne mara prilagoditi toku časa.

Orjuna kot nositeljica borbeneja Jugoslovenstva predvideva ta logični razvoji poteka medsebojnega zblizanja slovanskih narodov in iskreno pozdravlja predstavnike čehoslovaškega naroda, kot pobornike ideje slovanske vzajemnosti in bratstva. Pozdravlja jih tekem cele zemlje od ravne Voivodine ponosne Sumadije carskega Skoplia, belega Zagreba in lepega Splita da do mile Lubliane, kjer javno ne sme nastopiti ker je tako volja onih ki so in razpustili na najogroženější točki države zato, ker je prepozno čuvala interzitetu državnih meja in interese zasuznjenih bratov. V imeu teh pa pozdravlja Orjuna ta hlo še posebej predstavnike onih legij katerih najboljši sinovi so za vedno izdihnil pri prodiranju v zasuznjeno domovino, ker so jih izdali tisti, ki danes ubliajo in uničujejo njihove brate v Primorju v nadi, da jih bodo še kdaj svobodno in neodvisni pozdravili na krsnem Krasu, tužni Istri in solčni Goriški...

ZELEZNICAR:

Partizanstvo pri železnici.

Kakor povsod drugod tako igra tudi pri naši Državni železnici strankarstvo svojo ulogo. Zagrizeni strankarij podpirajo samo svoje ljudi. Naprej pridejo le pristajši režimskih strank. Člane protistrank, opozicije ali drugih pokretov pa se odbija in dobila na najrazličnejše načine.

Med drugim se sedaj razširja govornica, da pride neki inženir, 28 let star s 4-letno prakso na mesto načelnika Mašinskega odelenia subotiške železniške direkcije. — V Lubliani se istočasno govori, da tuierodnih strokovnjakov ni mogoče nadomestiti, ker ni »primernih« domačih strokovnjakov na razpolago. Pri nas imajo domačini »samo« največ 8-letno prakso to pa menda ne zadostuje, ker je tudi življenska starost 35 let baie veliko premajhna.

Pravijo, da je gori omenjeni 28-letni mladenič s 4-letno prakso radikal in da ga baie tudi to svojstvo usposablja za vodilno mesto.

Pa naj bo stvar taka ali taka, mi smo vedno zato, da se tuierodce odvira in namešča domače ljudi. Tuierodci so bili, so in ostanejo največje oklije v našem narodnem gospodarstvu. Mnogokrat se je govorilo, da so stari tuierodni strokovnjaki potrebni za delanje primerno iniciative za nadaljno prakso. Izkušnje kažejo, da te iniciative ni bilo in zato smo prepričani, da je popolnoma pravilno če se mlajše domače strokovnjake postavijo na vodilna mesta. Ti imajo več veselja, čuja in ljubezni do našega na-

rodneja gospodarstva, nego tisti, ki so bili proti ustanovitvi naše države in proti podržavljenju bivše Južne železnice ter radi teja tudi več store za državo. To nepričakane temelji ... delstvih stečenih v osmih letih po Uiednitenu.

Mnenja pa smo tudi, da so sposobni in delavni ljudie v vseh strankah in ne samo zgoli v radikalni. Ni na malo število i ljudi izven strank, ki so že dokaj dobrega in koristnega storili za našo narodno državo.

Izmed neštetihi zgodovinskihi resnic navedemo samo sledeče:

Tekom enega leta, to je od spomladi leta 1925, pa do spomladi leta 1926, sta bila pod vodstvom Jugoslovensko in nacionalistično orientiranega g. direktorja dr. B. odstranjena dva nainegativnejša faktorja iz aktivnega službovanja pri naši železnici. Kolikor je ostalo teh negativnih faktorjev še na položajih so se pa te radikalne operacije upokoijtve tako prestrašili, da so bili primorani nekaj pozitivnega ustvariti v svrhu nadaljnega obstanka v železniški službi. Istočasno je bilo pomaknjenih nekaj naših zastopavljenih domačih strokovnjakov na merodajneja mesta. Vse to odstavljanie te pa imelo izredno lep skupen uspeh. Prvič je v navedenem času produkcija v delavnici Maribor narastla za toliko, da je prekosila vse produkcije v isti delavnici in v enakem času od razpada Avstrije. Drugič se je delovanje v kurilnicah nesorazmerno pomnožilo z uveljavljenim

Kupujmo in podpirajmo izvrstno
Kolinsko cikorijo
domači izdelak.

Dopisi.

Račje-Podova. Dne 25. septembra t. l. je odšel na svoje novo službeno mesto v Št. Vid pri Planini, Oriuna Račje-Podova — prva izmed vseh, kar se jih je bilo ustanovilo na njegovo iniciativo na Dravskem polju — mora beležiti njegov odhod kot eno največjih izgub, kar jih je pretrpela tekem svojeja obstoja. Delo br. Konečnika v tukajšnji organizaciji se more presoditi le, ako se upošteva da v tukajšnji okolici pred njegovim prihodom ni bilo skoro nobenega sledu o narodni zavednosti. Ni bil on prvi apostol ideje narodnega edinstva v tem kraju a njegovo delo je imelo uspeh, ker je mogel s svojim nastvpaniem prepričati vsakogar, da je kot pravi nacionalist resnično prepričan o resničnosti ideji, ki jih zastopa. Toliko socialnega čuta in tako demokratskega mišljenja ni še pokazal nobeden njegovih stanovskih tovarišev, kar jih je doslej službovalo v tem kraju. Ni poznal predsodkov in ni se strašil prostega občevanja z narodom, zato pa je dosegel v organizatoričnem delu tolike uspehe, o kojih niso upali niti sanjati mnogi, ki so si do dvasjet let prizadevali v tem revirju nekaj sličnega ustvariti. Pričakovali bi torej, da bodo šolske oblasti pri njegovih premetstivju upoštevale njegovo požrtvovalnost, a zgodilo se je baš nasprotno. Dočim je bil postavljen nek nemčur v Studence pri Mariboru — nek novinec v Hajdino, drugi zopet v Slov. Bistrico — je br. Konečnik obsoben službovati v enem najbolj odličnih krajev, kjer sedanim vlastodržcem do njihovem mnenju nač na bo mogel biti nevarni. — Predragi naš Zmagol! Mesto v Podovi Ti ni bilo postlano z rožicami poleg drugih stnosti in skrbi, ki so Ti grentie življenje si si s svojim požrtvovalnim delom za razvoji naše organizacije nakopal mnogo nasprotikov med tukajšnimi separalisti, ki so Te radi Tvojeja političnega naziranja do skrajnosti osovražili. Vztrajal pa je zvesto pri Tebi krog prijateljev, ki se je od dne do dne večal. In mi kot taki smo pričakovali, da boš postavljen na boljše mesto, nego je Podova. Vidimo no, da se je tudi v tem slučaju uresničilo, kar se slišno trdi, namreč, da se v naši državi zagata samo izdatstvo in ne

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

vera in radi tega nas je vest o Tvoji premetitvi silno zaboleta. Pričakujemo pa da pride čas — in upamo, da ta čas ni več tako daleč, kot se splošno misli — ko bodo smeli dvigniti svoji glave vsi oni tisočji zatiranih in zapostavljenih ki so sedaj primorani kloniti svoje glave pod nezbravne brezvestnosti tistih, ki se

daj uravljajo našo državo in takrat boš kot pravi idealist odškodovan v enaki meri. Za sedaj pa upamo, da boš na svojem novem mestu širil oriunaško idejo z enako požrtvovalnostjo in s tem pripomogel k zmagi našega pokreta. Zdravo!

Oriuna Račje-Podova.

Streljačke družine.

Naprošeni od večine slovenskih streljaških družin odstopamo istim posebno mesto za njihove objave in razglase, ki jih bomo objavljali pod gorenjim naslovom.

Iredništvo.

Ustanovni občni zbor Mariborske streljačke družine se je vršil preteklo soboto v Mariboru v hotelu »Kosice« v Vetrinjski ulici. Inicijativno za ustanovitev mariborske streljačke družine je dala Oriuna. Občnega zbora se je udeležilo veliko število interesentov. Otvoril ga je g. Perhavec Jakob, tovarnar v Mariboru, ki je vodil ves potek občnega zbora v smislu navodil statuta. Po poročilu in debati je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Perhavec Jakob; podpredsednik Ogrizek Srečko; tajnik Ogrizek Mirko; blaginik Vrisk Ivan; odborniki pa so še sledeči gospodje:

dr. Makso Kovačič, Čubrio Mirko, Ogrizek Dolfe in Obersnel Mirko.

Znake Streljaških družin ima v razprodaji br. Drežek Verbič in stanje srebrni za strelce 30 Din, zlati za predsednike 40 Din. Znaki so okusno izdelani in predstavljajo Belega orla.

Ustanovni občni zbor streljačke družine za Ljubljano. Ustanovitelji streljačke družine za Ljubljano so obveščeni od »Saveza streljaških družin v Beogradu«, da jih je sprejel v svojo sredo. Glede na to se pozivajo vsi prijavljeni člani in občinstvo, ki bi želelo vstopiti v novo osnovano streljaško družino, na ustanovni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 9. t. m. ob 20. uri na »Bellevue«. Streljaški Zdravo — Za pripravljali odbor: Joco Kostanjevec.

Tužni glasi.

Davek za raznarodovanje. S kr. odlokom — zakonom, ki je izšel pred tremi dnevi, se je uvedel nov davek za šoloobvezne otroke. Vsak šolarček naj bo na javni šoli ali na zasebni ali naj se uči doma mora začetkom vsakega leta kupiti »šolski izkaz« za pet lir. Na stroške odredbe so določene za otroke, ki bi se prerušili proti tej odredbi, in tudi za učitelje, ki bi ne bili v tem oziru dovolj pazljivi. Ker je Slovanov pod Italijo več nego pol milijona in ker se računa povprečno 20% šoloobveznih otrok, znaša novi davek, ki ga bodo plačevali Slovenci v Italiji več nego pol milijona lir letno. Za druge državljane je to morda davek za izobrazbo otrok, za Slovane pa je to pri sedanjih razmerah pravi davek za raznarodovanje lastnih otrok.

Gonja proti slovenskim trgovcem v Italiji. 19. pr. m. se je vršil semenj v Rihemberku pri Gorici. Ob tej priliki so kakor običajno razstavili na stoinah svoje blago tudi slovenski trgovci, v kar so imeli in imajo še vedno svo pravo. Toda v Italiji že zdavnaj ni več pravice zlasti ne za Slovane. Zgodila se je tako neverjetna drznost in profibostavnost ravno od strani osebe, ki bi morala čuvati zakon in red. Karabinerski brigadir se je pojavil na seimišču in zapodil vse slovenske trgovce iz njih

stoinic in te potem nakazal italijanskim trgovcem. Zaman so bili vsi protesti. Slovenec je v Italiji raja, za katerega ne veljajo ne zakoni ne pravica, česar se morajo zavedati i slovenski trgovci v svobodi, ki sami ne vedo, kako dobro jim je!

Še slovenski molitveniki so državni nevarni. Še je v spominu kako so italijanske oblasti ustavile v Podbrdu slovenske romarje iz Beneške Slovenije, ki so hoteli na božjo pot v Jugoslavijo. Sedaj pa prihajajo še bolj žalostne vesti od naših bratov, ki kažejo že več desetletij pod italijanskim jarmom. Nikdar niso imeli še šole v svoji materinščini le s prižnice jim je še donela mila narodna beseda. Kljub temu pa se je ohranil naš jezik živ med temi našimi brati in tudi najmlajši rod govori po večini še slovenski. Med temi Slovenci je precej razširjen molitvenik, ki ga je posebno zanje izdala Katoliška tiskarna v Gorici. Toda ti molitveniki so postali tri v peti italijanski oblasti. Karabinierji ustavljajo ob nedeljah domače na cesti in jim kratkoma jemljejo slovenske molitvenike. Da, spozabljajo se celo tako daleč da jim sežejo celo v žep. Takih slučajev je veliko. Razburjenje med domačim prebivalstvom je veliko.

Naš pokret.

Sodno postopanje je ustavljeno napram vsem Slovincem, ki so bili osumljeni, da so sodelovali pri incidentu z ljubljansko policijo v Prešernovi ulici. Toliko v vednost vsem prizadetim. Ob tej priliki konstatiramo samo ponovno zopet to, da je s tem nepristransko in objektivno sodišče novič potrdilo naše navedbe da niso bile slovenske Oriune pri spopadu udeležene in da je akt o razpustu slovenskih Oriun radi spopada v Prešernovi ulici udarec s pestjo v oči vsaki resnicoljubnosti. Mi se pri tej priliki ko se je iznova dokumentarčno izkazala istina naših navedb, ne razburjamo nad žalostnimi in samotnimi delstvi razpusta Oriune, nego samo pripravljamo v miru in tišini, da nas do reaktiviranju ne bo nihče več razočaral!

Naznanjamo preizkušeno vest, da je danes ponoči preminul naš brat Franjo Poljšak, član in odbornik razpuščene Oriune Sv. Pe-

ter-Vodmat v Ljubljani. Pogreb predrezeza nam pokornika se vrši dne 9. oktobra ob 15. uri iz hiše žalosti Sv. Petra cesta 40 k Sv. Križu — Udeležite se vsi bratje in sestre tega pogreba.

Mestna Oriuna Pragersko priredi v nedeljo, dne 10. t. m. »Vinsko tregatev« v prostorih kolodvorske restavracije. Začetek ob 6. uri zvečer. Naiboljša zabava zaimčena Bratske organizacije in priatelji iskreno vabljene! Na svidenje!

Brat Jevdlevič, oblastni čelnik vojvodinskih Oriun je tudi rešen sodnega postopanja radi incidenta v Prešernovi ulici, kar z zadovoljstvom konstatiramo.

Oriunaši, ki se udeležijo izleta bratskih Vojvodinskih Oriun v Novem Sadu naj se takoj javijo uredništvu »Oriune«, da preimejo točne informacije o skunem odhodu in nastopu v prestolnici donosne Vojvodine.

Razprava proti br. dr. Berislavu Anželinoviču, ki bi se imela vršiti dne 3. t. m., je preložena radi obolevosti br. Anželinoviča, za nedoločen čas.

Proces dr. Leontića proti fratru Glavašu. V četrtek 30. pr. m. se je vršila pred okrajnim sodiščem v Dubrovniku razprava o tožbi, ki jo je naperil predsednik Direktorija Oriune proti fratru Petru Glavašu, župniku v Glavašu, ki ga je ovadil

in oklevetal v dopisu priobčenem v »Narodni svjestik«. Ker so prišli na razpravo kot priče razni odvetniki in sodniki iz Solita, so sodni stroški zelo veliki. Sodišče je na temeljitim pretresavanju obsodilo fratra Glavaša na 7 dni zapora, 1000 Din globe, 1290 Din dr. Leontiću za zastopstvo in poravnavo vseh sodnih stroškov in objavo sodbe v »Narodni svjestik«. Obsojeni je vložil priziv na višjo instanco.

V nedeljo dne 10. oktobra se poroči brat Jože Smole praporščak mestne Oriune Krakovo-Trnovo s sestro Minko Gabrščekovo iste organizacije. Novoporočencema želimo obilo sreče.

Nekateri poklicni radovedneži v uniformi in civilu se močno trudijo zasledovati delo in pota razpuščenih Oriunašev. Tem stikačem prijateljsko svetujemo, da se brigajo za stvari, ki spadajo v njih delokrog, Oriunaše na nar puste leno pri miru, ker je tudi njih potrpljenje omejeno. Prilik za Sherlockholmesovo udeistvovanje je pri nas i na drugih poljih dovolj kjer bo mnogo koristneše njihovo delovanje, osobito dokler se bodo še svobodno, direktno pod njihovim specialnim varstvom gibali, kandidati za komandante fašistovskih legij! Upamo da smo se razumeli in da bo vršil vsak tam svoje posle, kamor je postavljen in da ne bo zapravil plačnega časa s poizkusi, ki so povsem brezumni!!

Et pur... »Ovde u Beogradu razvija se knez Mihailo zastavo jugoslovenske ideje, ideje oslobodjenja i ujedinenia svih južnih Slovena i ovu ideju prihvatilo je celo srpski narod a naročito mlada generacija, i prameni išli su među sve južne Slovene do Austrije i Madžarske.« — »Samouprava« št. 224.

Čudna je logika teh radikalov. Patriarh in njen prvi ideolog trdi pred kratkim pri izbacjeniu moistra z moria, da je jugoslovenstvo avstrijski izum, uradno glasilo radikalije pa ugotavlja zopet da je bilo jugoslovenstvo zanešeno iz Srbije v prečanske kraje. Neumestno se nam zdi spuščati se po že izdelani historiji početkov jugoslovenskega gibanja v razprave, kdo je prvi razširil misel ujedinenia Jugoslovenov. Približno na zadovoljstvo je to, da so i radikalne velikosrbske čiče pričele razmišlevati o Jugoslovenstvu in iskati njegovih sledov i med Srbi. Obzorje se jasni počasi ali gotovo in to nam ki smo mladi in polni energije zagotovilo da naš čas prihaja!

Po šestih letih boja proti slovenstvu zvestim Korošcem prihaja i nemčurski Heimatdienst do spoznanja, da je s svojimi izpadi dossegel čisto negativne uspehe in da je bolje opustiti napade na Slovence, kakor izpostavljati se kontroli svobodnih Jugoslovenov, ki niso pozabili koroških rolovak. Ne malo zaslugu zato imamo tudi Oriunaši, ki smo s smotreno organizacijo in nadzorovanjem početa koroških nemčurjev dokazali, da so minuti časi nezakonzvanih nanadov na koroške Slovence!

Vendar enkrat! Vlada je prepovedala izlet Hrvatskega Sokola v Mlinih pri Dubrovniku ker se boji spopadov med Oriunaši in Sokolasi!

Pomanikanje soli v Sloveniji. Iz krogov naših trgovcev sprejemamo česče pritožbe radi premalih dobav soli od strani monopola. Ob priški zadnje debate v finančnem odboru tičočem se monopola, so slovenski poslanci iznesli to deistvo i pred finančni odbor. V imenu monopola je k tej pritožbi pripomnil g. načelnik monopolov Todorović, da je pomanikanje soli v Sloveniji vzrok to, da je v Sloveniji samo dvoje lesenih barak ki služita za skladišče soli v katerih pa ni mogoče vskladiščiti zadovoljlih množin iste. Obetal je tudi neko zidanie novih skladišč v Ljubljani in Mariboru, čim preme za to dovoljenje. Nač bi sicer veselilo čudo hočie če bi v Ljubljani zgradila država makar skladišče za sol, vendar mislimo, da je v današnjih težkih časih zidanie teh skladiščnih poslopj vsaj v Ljubljani nepotrebno. Uprava monopola ima na razpolago nšesteto prostorov Tobačne tovarne v Ljubljani, ki danes stoe čisto prazni, odkar je reducirano delo v tovarni več kakor za polovico. V enega teh

Kronika.

ORJUNAŠI POMAGAJTE POPLAVLJENCEM!

Naše brate v Žireh in Poljanski dolini je zadela strahovita katastrofa, ki jim je prizadela neopredelno škodo na poljih, travnikih, gozdivih, hišah in potih da bezaio sedaj mnogi od njih brez krova in iela okoli ter ključajo na pomoč vse, ki so hlače srca. Posebno pa še vas brate, ki ste si v urah veselja in tegebe pod oriunaškimi prapori prisegali oriunaško zvestobo in bratstvo v sreči ter nesreči. Dolžnost slehernega Oriunaša je zategadelj, da z vsemi sredstvi podpre podporne akcije oblasti in posameznih institucij materialno ter z osebno udeležbo pri nabiranju prispevkov v denarju in materialu. V ta namen ukazujemo tudi vsem komandirjem oriunaških čet, da se stavilo na razpolago s svojimi četniki prirediteljem zorenih pedpornih akcij v pomoč poplavljenecem.

Vsako naš pomaga po svoji moči. Naj ga ne bo med nami Oriunaša, ki bi preslišal ta naš klic v pomoč nesrečnim in bednim.

Oblastni odbor Oriuna.

Prispevki za poplavlence. V »Slovenskem Narodu« je izšla notica, v kateri hvali nekdo T. P. D., da je dala 30.000 Din za poplavlence kar je res hvale vredno — nali bi lahko dala tudi več; in obenem kritizira postopanje ostalih denarnih mogoteev, ki ne marajo čuti klica za pomoč bednim poplavljenecem. Odobravamo to kritiko brezvestnega nastopa naših kapitalistov, ki so že čisto pozabili da se imajo baš bednemu narodu zahvaliti za svoje bogastvo in zaidno objavljamo nar zeledov kako so pri nas radodarni oni, ki jim je narod napolnil tresore in portefeuille.

V Ameriki imamo poslanika ki sprejema letno knežjo plačo 21.600 dolarjev ali 1.216.728 dinarjev, ki jih mora zbrati sestradani naš narod potom neznošnih davkov. Ta mož je poklonil sedaj za poplavlence reci in piši 100 dolarjev ali 5633 dinarjev. Poleg njeza imamo nastavljene v Ameriki še konzule, ki sprejemajo letno plačo 7000 dolarjev ali 408.310 dinarjev. Od te plače pa so odstopili za poplavlence, ki nimajo ničesar pod milim nebom po 25 dolarjev ali 1208 Din 25 para. (Kurzi za 1 dolar 56.33).

Imamo pa tudi tostran Oceana med nami ljudi, ki sprejemajo na račun naroda pol milijonske plače, kakor so g. ministri ki sprejemajo letno do 480.000 dinarjev plače. Doslej še nismo imeli prilike čitati o kakih njihovih posebnih darovih. Narodni poslanci sprejemajo za brezdelje in dvamesečno letno zdehanje po hodnikih in klopih skunščine leno vsotico 110.000 dinarjev, od katere pa še ni nihče odstopil poplavljenim kako značajšo vsoto.

Sivi premiler je večkratni milijonar dal pa ni za žrtve nemarnosti vlade niti pare. Enako tudi ne gospodin Radič, poznan kot bogataš in ki samo zabavlja čez druge, da ničesar ne da, kakor njegov veliki priatelj bivši minister Stojadinović. O posebniku najlepše petnadstropne hiše v Beogradu, knežiega dvorca v Tončideru in večnega zakupnika ministrskega fotela v žuti kući niti ne govorimo. Končno bodi omenjeno še to, da

nismo imeli prilike čitati dosedaj o kakem daru od ostalih naših poslancev, ki imajo tudi plače od 1.216.728 dinarjev do 563.300 Din.

Navalamo te številka v prvi vrsti v premišljanje marsikomu, ki bo še sledil na tej listi če ne bo pravčasno sešel v žep in odraital narodu, kar je narodoveza!

Ljublianske žene in dekleta iskreno prosimo in vabimo da se v čim največjem številu udeleže v narodnih (jugoslovenskih in čehoslovaških) nošah sprejema čehoslovaških parlamentarcev in parlamentark na kolodvoru v ponedeljek 11. t. m. ob 8. uri dopoldne. — Združena ljubljanska ženska družva

Mariborska mehanična tkalnica in »retura Doctor & drug, Maribor je naslov družbe katera rada odgovarja na dopise zavednih slovenskih trgovcev v nemščini. Ista družba ima poleg tega fiskovine, katere so namenjene njenim jugoslovenskim odjemalcem seveda tudi v nemščini. Priporočamo to »domače« podjetje v blagohotno podporanje. Kakšno mora biti notranje postopanje te družbe, t. i. »die Amtssprache« si lahko nač vsako predstavljamo.

V sledečih številkah bodemo navedli še par drugih podjetij, katera »nehote« odgovarjajo na izključno slovensko glaseča se pisma nemško.

Zadnji čas opažamo po mestu cela krđela tujerodnih trgovskih zastopnikov, katerih znanje državnega jezika obstoja v pozdravu: »Klain-am-ze«, a naši sposobni pojniki z znanjem 2—3 jezikov ne najdejo zaslužka. Svetujemo našim g. trgovcem, da zavrnejo taka pisma kakor tudi pojnike, ki se izključno poslužujejo tujeza jezika. Koliko postranskega zaslužka bi imeli naši visokošolci v inozemstvu, ako bi se naši trgovci držali našega nasveta ker bi se njihovi inozemski dobavljachi morali posluževati naših ljudi radi prevoda nemških ali italijanskih dopisov v naš jezik. Naš denar in kruh velja le ljudem, ki nas spoštujejo in cenijo ne le radi denarja samega, temveč da nas tudi upoštevalo.

Framasonstvo je največji sovražnik naše narodne avtonomije. Tega ne pišemo na slepo, marveč smo o delovanju jugoslovenskega framasonsva zelo dobro poučeni. »Slovenec« 26. pr. m.

Čudni so res ti slovenoborski protiframasonski borci. Na eni strani jih anatemizirajo, na drugi pa se družijo z njimi v najtesneše bloke, četudi stoe celo na jugoslovenskem stališču, kakor Davidovičevi demokrati. Morda leži v tem smisel slovenoborske taktike, ki pravi: »Zlasti pa stisnimo vrste okoli sovražnika v kolikor se le že vrnil med nas came ne dajmo mu dihati, zadržimo ga na zledu ki ga nam kaže zdrava narava v bolu proti kužnim bacilom.«

V osmem letu po osvobojenju uporabila »Ant. Primožič, Spitzben und Façon Erzeugung in Laibach, Kralj« še vedno nemške pisemske etike, ki bi jih že lahko vrget v staro šaro brez posebne škode. Mar res ne morejo doumeti nekateri naši privredniki, da kdor donižuje se sam, podlaga je tučjevi neti.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmoderneje opremljena ter izdaja vsa tiskarska dela od najprejstejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, republiške in znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eni ali večbarvni tisku. - Brošure v mašč in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in reklam. listov. Lastna tiskarna solskih zvezkov.

Solski zvezki za osnovne in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

Dobro in po brezkonkurenčni ceni
nabavite si vsa moška oblačila, osobito za
šoloobvezne
edino le v detajlni trgovini konfekte. tovarne
Fran Derenda & Cie.
Gradišče, nasproti dramskega gledališča.

Računski stroji. THE REX CO., Ljubljana. Književnost.

Boj za Koroško. Spominska knjižica ob petletnici koroškega plebiscita. Zbral in uredil dr. Valentin Rožič profesor v Ljubljani. 168 strani.

Založba »Jug« v Ljubljani je izdala to knjižico, ki nam nudi lep vpogled v življenje koroškega dela našega naroda, kateri je čez šest let pod tujim jarmom odtrgan zvičajno in nasilno od telesa matere Jugoslavije.

Z veliko ljubeznijo in z niemu lastno marljivostjo in vestnostjo je zbral in uredil prof. dr. Rožič mnogovrstno gradivo, h kateremu je prispevalo razum njeega samega še okoli dvajset pisateljev in znanstvenikov.

Nimam namena navajati tukaj vsebino posameznih sestavkov, temveč priporočam knjigo Oriunšepu naj jo vzamejo v roke in čitajo. Pri čitanju te knjige vam bo stopila usoda naših nesrečnih zaščitenih bratov še jasneje pred očmi in še resneje se boste oprtili dela ki vodi h končnemu cilju: k osvoboditvi in združitvi.

... »Od Valhuna, sina Kaitimira.« pravi dr. Rožič v tej knjigi — »na do danes se neopretrgano vne- ma biše strašni, krvavi boj, ne boi mesarsko klanje tam na Koroškem za naše duše za našo zemljo. Zato vsi Slovenci, vsi Jugoslovenci, navkupi v »boj za našo staro pravdo. Še bo zagrmelo na Koroškem, še bo treskalo, še se bodo bliskali meči glejmo, da bomo znali parirati udarce tudi z našim svetlim mečem! — Vi, koroški bratje, pa vztrajajte! Tudi za Vas pride »Anschluß« pride dan svobode in združitve z nami — Slovenci!«

Petruška.

ZRNA.

Karel Marx izginil! Spreieli smo brzojavno obvestilo da je čez noč in čisto nepričakovano zapustil svojo grobnico stari revolucionar in komunist Karel Marx ter izginil neznan kam. Obsežna uradna poizvedovanja so v teku in se upati, da se bo nevarnega komunarda posrečilo pravočasno naiti in odpremiti odgonskim potom v staro bivališče.

Vzrok skrivnostnemu pobegu je baie neka balkanska vest po kateri bi moral evangelist komunardov prevzeti avtoritativno reševanje večne vladne krize države SHS in njenege storeža Radikalne, stranke kapitala in bouržuazije. Posebno informirani krogi vedo poročati za- upno poleg tega še o neki predsto- teči duševni pomladitvi svetitelja vitežke voške radikalov, ki bi jo imel nad njim po telesni pomladitvi izvesti s svojimi modernimi meto- dami Karel Marx.

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i cenen.
Dobiva se v vsef
obro osariranij
kolonijalniš trgovinab.

Z. M. K. KRIMSKI:

ZMAJEV MOST V LJUBLJANI...

Stirje zmaji se na mostu ždijo, mar odprta žrela njih grozé...? tiho vali reke se valijo, solčno mesto je Ljubljana bela, strahovalcev mnogo je imela, zdai svobodna veseli se dne...!

Blizu zmajev na počasi lazi mnogo močeradov sem ter tia s topimi pogledi na obrazi... a pristoja čudno jim pristoja črna in rumenoproga boia — narod naš razlagati jo zna...!

»Črna boia znači — smrt in žalost, a rumena le — neumnost njih... in spominja na propalost — avstro-ogrske nam strahovlade...: enaka nična boia jim dopade, zanio se velja njih — dih in vzdih!«

Pa naprej počasi misli... lazi... mnogo močeradov sem ter tia

in nam narodnost sovraži, gazi... ter strupeno huiska... v borbi jezui zametava nauke o ljubezni... Po zlih delih narod jih pozna...!

In zato postrani narod gleda na škodljivo mrzko to svoiat... ki sedanjosti se ne zaveda — da je strla — črna vreme tugo... da je narodnost zdai solnce drugo — ki uniči močeradom — hlad — —!!

Stirje zmaji se na mostu ždijo, mar odprta žrela njih grozé...? tiho vali reke se valijo, solčno mesto je Ljubljana bela — kai je močeradov že imela — zdai na mani jih je od dne do dne...!

Klerikalci kljčejo: »Katoličani na okup!« Naš klic in deviza pa bodi: »Jugoslovenci na okup v enotno in mogočno jugoslovensko fronto od Triglava do Vardarja!«

Parna žaga sprejme
žagarja
k samici venecijanki,
s takojšnjim nastopom
Prednost imajo samci
in nacionalisti.
Naslov v upravi lista.

ZLATO
vsebuje v Vaši roki se nahajajoče
ZLATOROG-terpentinovo milo!

V vsaki tisočeri komad se vpreša en zlatnik za 10 frankov.
Poskusite, kupite komad pristnega ZLATOROG-terpentinovega mila in prepričajte se o njegovi neprekosljivi kakovosti. Mogoče, da najdete pri pranju tudi Vi zlatnik

prostora, naj namesti solni depa in stvar ba brez stroškov in posebnih težav ugodno rešena za občinstvo in trgovce.
Sikaniranje Lupisa Stara resnica je da stoji vrašanje naše znanje propagande pod vsako kritiko. Dnevno je voči naleteti na nebroj deistev, ki pričajo da so vsi v ta namen potrošeni novci skozi okno vrženi denar. Kdor pa je v resnici naklonjen naši državi in z delom pomaga pri razširjevanju njenega renomeja v kulturnem svetu, ta na sprejema za to od države same vse prei, kakor prijazne mišljaje. Tako tudi naš prijatelj I. F. Lupis-Vukić v Ameriki ki je za poznavanje Jugoslavije v Ameriki storil skoro več kakor vsi naši bogato plačani diplomatski predstavniki skupai. Namesto da bi mu bila država hvaležna za njegovo pesebično delo nri izdajaniu strogo nacionalistično - patriotičnih listov, pa ga potom svojih predstavnikov napada in kleveta, ker je delal za Jugoslavijo še tedaj ko je marsikateri sedanjih državotvorcev plovil v vseh drugih vodah, kakor jugoslovenskih.

Ameriški Jugoslovenci in odlikovanje fašistovske milice. O tem famioznem odlikovanju, ki smo ga mi že primerno ožigosali niše glasilo mugoslovensko orientiranih Hrvatov »Hrvatski Glasnik« z dne 16. septembra 1926 sledeče: »Na predlog dr. Ninčiča, ministra zunanjih poslov Jugoslavije, je odlikoval kralji Aleksander komandanta fašistovske milice Rudolfa Radionja. To zveni ravno tako neprijetno kakor če bi Mussolini predlagal italijanskemu kralju odlikovanje voditelja jugoslovenskih Oriunšepu! Razlika je samo v tem, da bi Mussolini tega nikdar ne storil

in to že z ozirom na se, kakor tudi na italijanski narod. Kai sličnega je zmožen predlagati samo njegov prijatelj dr. Ninčič. Vedeti je treba poleg tega, da so fašisti pod povellstvom Radionja uničili popalili in razrušili vse, kar so imeli Jugoslovenci v Istri in Gorici. Da bi sašista še boli zadovoljila radikalno-radicevska vlada odreja poleg odlikovanja fašistovskega vodje še razpuščanje Ljubljanske Oružne, ki je zakrivila samo to da propoveduje ljubezen za naše zarobljene brate v Italiji! Kaka ponižanja in sramota bodo morali še doživeti vsi oni, ki so trpeli za ožitvorjenje Jugoslavije in ki to resnično ljubijo?»

Obpravna proti nadstražniku Steklasu, ki je 28. junija t. l. pretenel s pendrekom br. Verbiča se vrši v torek, dne 19. t. m. in bomo o ničem izidu še poročali. Razpisana je dalje tudi razprava proti šestim stražnikom v zadevi br. Laskovića, ki je bil z br. Verbičem pretenen skoro do nezavesti.

Boljševiki in vojne priprave. Dočim naši komunisti slede redke svoje pristaše s svojimi zmešanimi poimi in se zaganiajo v našo hrabro vojsko kot »militaristično institucijo«, pa so baš njih boljševiki sodrugi oni, ki se naimrzličneje pripravljajo na vojno. Sovietska vlada daje sedaj najbogatejše nagrade izumiteljem vojnih strojev in priprav. Tako poseduje rdeča vojska formulo strupenega plina, kotega kapaciteta nadkriliuje daleko vse do sedaj znane. Dalje je izdala za iekleni aeroplan inž. Kupoljeva nad 260.000 zlatih rublev in bo mogoče z njim prenesti več sto bomb, dočim njeega ne bo mogoče zažrtati niti zbiti na zemljo. Poleg tega je pričela z gradnjo radiotelegrafske stanice, z največjo svetovno kapaciteto s katero bo lahko motila in preprečevala oddajo in prenos vseh drugih svetovnih postaj, ki imajo šibkejšo kapaciteto. O vsem tem ne marajo seveda naši sicer o soviziiji tako dobro informirani komunisti prav ničesar vedeti in blebatajo samo proti naši vojski v kateri opravičeno vidijo silo, ki jih je zmožna sleherni hio zdrobiti v solčni prah.

Dobavitelji obvezilnega materiala se obozarjato na razglas o licitaciji za dobavo obvezil Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani ki je objavljen v 92. številki »Uradnega lista«.

Ant. Krisper
LJUBLJANA
Mestni trg 26
ZALOGA
galanterijskega blaga.
Tovarna čevljev

RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI DVOR
najmoderneje urejena in osiřbovana. Izborna kuhinja, vrbna. Pristni teran. Vsaak dan morske ribe.

NAZNANILO PRESELITVE!
Staroznana tvrdka
J. NAGLAS, tovarna pohištva v Ljubljani
vljudno naznanja, da se je s svojo prodajalno preselila iz dosedanjih prostorov v svoje novo opremljene lokale
TURJAŠKI TRG ŠT. 6
ter upa na nadaljno naklonjenost svojih cenjenih odjemalcev

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIĆ IN DRUG
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24